

Reforma reformy

Zmiany pierwszoplanowe

Uważam, że w ramach reformy istnieje potrzeba pilnych zmian:

1. Należy zmienić Kartę Nauczyciela.
Przygotowanie ogromnej ilości dokumentów dla celów awansu jest uciążliwe, a przeczytanie ich zajmie wiele dni komisji weryfikacyjnej, zatem należy ograniczyć biurokratyczne utrudnienia. Mam wątpliwości co do skuteczności szkolenia nauczycieli w systemie edukacji, jeśli nie zapewnia się regularnego szkolenia rozłożonego na dłuższy okres czasu, a wymaga się jedynie uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w wyniku czego zachodzi sytuacja, w której nauczyciele korzystają z warsztatów szkoleniowych, jedynie dla uzyskania zaświadczenia o uczestnictwie w kursie.
Postulat przeprowadzania szkolenia nauczycieli, rozłożonego w dłuższym okresie czasu, przewija się w literaturze dotyczącej wprowadzania zmian, na przykład u Fullan, 1985; Guskey, 1985; Huberman i u Miles, 1984; Kennedy, 1988; Palmer, 1993;
2. Ze względu na to, że w szkołach pracuje wielu niewykwalifikowanych lub niedostatecznie wykwalifikowanych nauczycieli języka angielskiego, termin 2006 dla uzyskania właściwych kwalifikacji na poziomie szkoły wyższej, jest mało realny i powinien być przedłużony. Szkoły wyższe powinny szybko zareagować, oferując specjalistyczne intensywne kursy z dziedziny nauczania języka angielskiego dla absolwentów wydziałów filologicznych i nauczycieli nie mających oficjalnych kwalifikacji, lecz doświadczenie w nauczaniu języka angielskiego.
3. Jeżeli okaże się, że specjalistyczna terminologia związana z nauczaniem języka angielskiego będzie trudna do zrozumienia, informacje dotyczące reformy powinny być sformułowane w prostym, niespecjalistycznym języku, a także powinny być zarówno bezpłatne, jak i dostępne we wszystkich podstawowych i średnich szkołach.
4. Potrzebnych jest więcej informacji na temat matury z języka angielskiego. Ponieważ nauczyciele przygotowujący uczniów do matury muszą poświęcić na to więcej pracy niż nauczyciele w szkołach na niższym poziomie, powinni być lepiej wynagradzani, lub uzyskiwać stałą kwotę pieniędzy za każdego ucznia zdającego egzamin maturalny. Jeśli chodzi o tę drugą propozycję, to wiele prywatnych szkół językowych w Poznaniu z powodzeniem stosuje tego rodzaju motywację dla nauczycieli FCE/CAE.
5. Zauważam, że niektórzy nauczyciele nie czytają materiałów dotyczących reformy, zatem konieczne są specjalistyczne warsztaty/seminaria, które pomogą nauczycielom w pełnym zrozumieniu reformy.
6. Potrzeba więcej czasu na szkolenia, aby przekonać nauczycieli, w szczególności niewykwalifikowanych nauczycieli, co do korzyści płynących z pracy zespołowej.
7. Szkolenie nauczycieli powinno być bezpłatne tak, żeby nauczyciele nie ponosili kosztów związanych ze szkoleniem.
8. Osoby szkolące nauczycieli powinny otrzymywać zwrot wydatków związanych ze szkoleniem i powinno być więcej specjalistów szkolących nauczycieli języka angielskiego.
9. Nauczyciele powinni przekonać się co do korzyści z reformy nauczania. Zatem uzyskać odpowiedź na pytanie: czy są dowody na to, że integracja międzyprzedmiotowa, lub integracja ścieżek edukacyjnych w procesie wdrażania programu nauczania języka angielskiego podniesie poziom nauczania?
10. Podstawa Programowa powinna:
 - a. określić wyraźnie, w jaki sposób nauczyciel języka angielskiego ma wypracować podejście zorientowane na umiejętności, jakimi uczeń może się wykazać, a nie na jego braki;
 - b. wyjaśnić, dlaczego ważna jest integracja i jak nauczyciel ma to zrealizować;
 - c. jasno opisać, w jakim zakresie należy zrealizować integrację międzyprzedmiotową lub ścieżki edukacyjne;
 - d. wyjaśnić, czym jest interkulturowa kompetencja i w jaki sposób powinien tego uczyć nauczyciel języka angielskiego.

W odniesieniu do tego ostatniego punktu, należy zauważyć, że w Polsce tak, jak jest to w przypadku innych byłych komunistycznych krajów, nadal jest stosunkowo mało obcokrajowców. Należy w szkołach zwracać uwagę na to, aby uczniowie stali się otwarci na inną kulturę, co jest ważne w związku z planowanym wejściem Polski do Unii Europejskiej.

11. Wyniki moich badań wskazują, że wielu nauczycieli jest niedostatecznie wykwalifikowanych lub niewykwalifikowanych, aby uczyć języka angielskiego. Sądzę także, że nie jest właściwe, aby każdy nauczyciel języka angielskiego miał prawo układać swój własny program nauczania. W moim przekonaniu realizacja większości z powyżej wspomnianych zaleceń nie wymaga znacznych nakładów z wyjątkiem bodźców finansowych dla nauczycieli liceum, przygotowujących do matury oraz funduszy na szkolenie nauczycieli.

Zmiany drugoplanowe

Uważam, że w dłuższym okresie czasu należy przeprowadzić następujące zmiany:

1. wszystkie instytucje, uczące języka angielskiego na poziomie szkolnictwa wyższego, powinny przygotowywać swoich studentów do pracy w zreformowanym systemie polskiego szkolnictwa podstawowego i średniego. Nowi absolwenci powinni w pełni rozumieć zasady funkcjonowania reformy szkolnictwa;
2. ponieważ 98% nauczycieli nie było zadowolonych z przygotowania do reformy, szkolenie nauczycieli powinno być realizowane w długim okresie czasu, aby dać nauczycielom więcej czasu na wprowadzenie zmian, przystosowanie się, lub na eksperymentowanie, lub stopniową zmianę;
3. integracja międzyprzedmiotowa powinna być wprowadzona dopiero wtedy, gdy nauczyciele zapoznają

- się z korzyściami, jakie daje praca zespołowa;
4. należy systematycznie podnosić wynagrodzenia nauczycieli;
 5. powinno się ograniczyć liczbę zatwierdzanych przez MEN oficjalnych programów nauczania i podręczników. Zbyt szeroki wybór może mieć tyle samo wad, co zbyt wąski wybór;
 6. powinno się przeprowadzać zewnętrzne testy języka angielskiego również na niższych poziomach edukacyjnych;
 7. należy stworzyć system finansowych i profesjonalnych bodźców dla nauczycieli zaangażowanych w reformę, ponieważ jeśli praca nad nowym programem nie należy do etatowych obowiązków nauczyciela, to doprowadzi to szybko do sytuacji, w której nauczyciele odczują rozczarowanie "nadmiernym obciążeniem";
 8. szkolenie nauczycieli powinno być prowadzone przez specjalistów zatwierdzonych przez MEN.

Wnioski:

Chociaż istnieje wiele obszarów reformy, które wymagają korekty sądzę, że optymistyczną oznaką jest otwarta postawa nauczycieli wobec reformy, co można było zauważyć, gdy proszono nauczycieli o ich zdanie na temat korzyści w nauczaniu języka, jakie może przynieść reforma, chociaż nie potrafili wskazać konkretnych dowodów poprawy w wyniku dotychczas wprowadzonych zmian w ramach reformy. Podstawowym zadaniem jest obecnie pokazanie nauczycielom, lub (jeszcze lepiej) zachęcenie ich do własnych poszukiwań, zmierzających do odkrycia możliwości udoskonalenia nauczania w wyniku tych ambitnych innowacji edukacyjnych oraz możliwości ukierunkowania młodzieży na otwartą postawę wobec innych kultur. W ten sposób przygotowując ją do życia w państwie będącym członkiem Unii Europejskiej.

Chris Alexander,

absolwent Uniwersytetu Leicester z tytułem Master of Arts w dziedzinie Applied Linguistics and TESOL oraz absolwent podyplomowych studiów TESOL. Doktorant na Wydziale Edukacji, ze specjalizacją w Językoznawstwie Stosowanym i Nauczaniu Języka Angielskiego na Uniwersytecie Bristol w Wielkiej Brytanii.
